

הידורי
לולב

דרגת ההידורים
במצוות לולב

הלכות לולב
לבני אשכנז
ולבני ספרד

תוכן הענינים

א ..... הקדמה

חלק א' פסקי דינים

ט	דיני לולב כפות	פרק א'
יא	נחלקה התיומת	פרק ב'
טו	סליק בחד הוצא	פרק ג'
יז	קארע	פרק ד'
יג	יבשה התיומת כל שהוא	פרק ה'
לו	נקטם כל שהוא	פרק ו'
מה	נסדק כהימנק	פרק ז'
נג	לולב שתיומתו בצורת "זיג-זג"	פרק ח'
נד	לולב עקום	פרק ט'
נו	כפוף כל שהוא	פרק י'
סב	שיעור הלולב	פרק י"א
עג	הידור מצוה עד שליש במצוה	פרק י"ב
עו	דיני קטן	פרק י"ג

חלק ב' דרגת ההידורים

פא	דרגת ההידורים
פג	הידורים החמורים כפות
פז	נחלקה התיומת כל שהוא
צא	פסול נחלקה לשיטת הגאונים - ב' תיומתיו היו דבוקין ונחלקו זו מזו
צה	ב' תיומות שתיומתיו אינן דבוקין זו בזו ואינו יודע אם היו דבוקין

הקדמה

ישתבח הטוב ויתהלל המטיב אבינו האב הרחמן ששם חלקי מיושבי בית המדרש ולא שם חלקי מיושבי קרנות. ועוד התחסד עמי להרחיב לבי לאסוקי שמעתתא אליבא הלכתא. ובפרט עתה בהוצאה לאור של ספרי "הידורי לולב - דרגת ההידורים במצות לולב".

איתא בפסחים פרק אלו דברים (סח:): רב יוסף ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלה תילתא אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא רב ששת כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה ותלי וקאי בעיברא דדשא ואמר חדאי נפשאי חדאי נפשאי לך קראי לך תנאי ע"כ, ופרש"י ד"ה אי לאו האי יומא. שלמדתי תורה ונתרוממתי הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף ומה ביני לבינים ע"כ. ופרש"י ד"ה חדאי נפשאי. שמחי נפשי ע"כ. ובאלו שני סיפורים הגמרא מראה עומק שמחת לבם של האמוראים הקדושים רב יוסף ורב ששת. אך יש להתבונן מדוע הגמרא הביאה עובדא משני אמוראים אלו דוקא, דמסתמא כל האמוראים שמחו שמחה גדולה על טוב חלקם לשבת בבית המדרש ולהתרומם בידיעת התורה ועומק עיון התורה יחד עם כל מידה טובה שמשתבחים בהן תלמידי חכמים.

ונראה לבאר דאין שמחת שאר האמוראים כשמחת רב ששת ורב יוסף. דשמחת רב יוסף ורב ששת היתה גדולה כל כך לאין שיעור מחמת שהיו סגי נהור, ושנינו בנדרי דד' חשובים כמת וחד מינייהו הוא סומא, וזאת אומרת דלולא תורה סומא הרי הוא כמת וע"י לימוד התורה לא זו בלבד שלא היו כמת אלא שגם אינם כיוסף בשוקא, שהתרוממו לשיא המדרגה. וזה רצתה הגמרא ללמדנו כמה גדולה התורה שמרוממת אפילו אלו שחשובים כמת. והביטוי להתרוממותם הוא שמחתם בטוב חלקם בתורה.

והנני רואה במו עיני יום יום אותה שבחה של התורה בבואי לבית המדרש ותלמידי חכמים הוגים בתורה בשמחה ובהתמדה ודיבורם בנחת עם הבריות, ומה הבריות אומרים עליהם אשרי אביהם שלימדם תורה אשרי רבם שלימדם תורה, ראו כמה נאים דרכיהם וכמה מתוקנים מעשיהם ועליהם הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר (עי' יומא פו.). ואשרי חלקי ומה טוב גורלי להתרומם יחד עם יושבי בית המדרש, שבהם ה' מתפאר.

של שיטת הגאונים, ולענין לולב שעליו פרודות אין חשש פסול, עדיף הוא הלולב שעליו פרודות ואגודות ע"י קשרי הלולב אע"פ שאינה מצוה מן המוכחר, ועיין סימן א' וסימן ג', ובפסקי דינים פרק א' ופרק ב'.

ג. לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

או

סתם לולב בעל ב' תימות שתומתו אינן רבוקין זו בזו (ואינו יודע אם היו רבוקין סעיקרא)

המהודר שביניהם: לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

ביאור ההידור: לדעת הבית יוסף לפי שיטת הגאונים לולב בעל ב' תימות שאינן מרבקין פסול. וכן נראה שנקט כן לדינא רבינו ירוחם. וכתב הביכורי יעקב שמצוה מן המוכחר להחש לדעת הבית יוסף, ואע"פ דלפי התוספות והרא"ש הלולב אינו פסול לדעת הגאונים אא"כ היו מרבקין והפרדו וכן הסכימו הישי"ש הבית והפמ"ג, ועוד דשיטת הגאונים לא הובאה כשר"ע כלל, ועוד דהידור זה שלא יהיו עליו פרודות כלל נוסק ברמ"א וסתמו כדבריו כל האחרונים, מ"מ הכרענו שעדיף להימנע מהלולב בעל ב' תימות כיון שיש בו חשש פסול. ועיין סימן א' וסימן ג', ובפסקי דינים פרק א' ופרק ב'.

ד. לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

או

לולב שעלה אחר של התימות אינו מכסה את חבירו ברוב רחבו

המהודר שביניהם: לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

ביאור ההידור: אף שהוכרעו בסימן ה' ובפסקי דינים פרק ג' שולוב שעלה אחר של התימות אינו מכסה חבירו ברוב רחבו כשר, כתבנו שם דשוב להחמיר ולהימנע ממנו כיון דשמא גם כזה אמרינן דרוב ככולו. ומכיון שיש בו חשש פסול, ובלולב שעליו פרודות אבל אגודות אינו בו חשש פסול, וגם כשר הוא לכתחילה וכג"ל, לכן עדיף ליטול לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב, ולהימנע מלולב שעלה אחר של התימות אינו מכסה את חבירו ברוב רחבו.

ה. לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

או

לולב שראש תימתו נתייבש לגמרי ועופר ליפול במיעוט קמן

המהודר שביניהם: לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

ביאור ההידור: לולב שראש תימתו נתייבש לגמרי ובמיעוט קמן יפול, לדעת הריטב"א הוא פסול, וכמו שביאר החזון איש, ואף שקצת משמע מהר"ן שאינו מסכים שיש בוה פסול מרהשמיטו, וא"כ נמצא דעת הריטב"א דעת יחודא, מ"מ כיון דלדידה אינא פסול, ולענין שאר פסולים בראש התימות כגון נקטם ועפר כתימק קי"ל כוונתה (וכהר"ן), ועוד אפשר דהר"ן קא מודה לריטב"א כוה, ועוד רש"ש מהביאור הגר"א דמחמיר כוה, ואפשר וכן הוא דעת הפמ"ג (עיין דבריו סימן י"ג), לכן יש להעדיף לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב, שאין בו חשש פסול וכשר לכתחילה, ורק חסר מצוה מן המוכחר. ועיין סימן ז', ובפסקי דינים פרק ה'.

ו. לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

או

לולב שתומתו מסתיימת בכסין קרן ונקטמה וניכרת הקטומה

המהודר שביניהם: לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

ביאור ההידור: דין לולב שתומתו מסתיימת בכסין קרן ונקטמה וניכרת הקטומה, בירדנו בסימן ט' ובפסקי דינים פרק ר' סע"ף ד' שאף שנראה יותר שאין הקרן חלק מהעלה, ושיש עוד כמה צירופים לקולא, מ"מ מן הראוי לחוש ולהימנע ממנו, ולכן יש להעדיף לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב שאין בו חשש פסול, וגם כשר לכתחילה, ורק חסר בו מצוה מן המוכחר.

ז. לולב שעליו פרודות אבל אגודות ע"י קשרי הלולב

או

לולב שהעלה ליד התימות נפרק כתימק במיעוט

המהודר שביניהם: לולב שהעלה ליד התימות נפרק כתימק במיעוט

ביאור ההידור: דאף דבירדנו בסימן י"ב דלדעת המגן אברהם לולב שהעלה ליד התימות נפרק